

Forslag til forskrift om nasjonal retningslinje for anestesisykepleierutdanningen

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 31.01.2020 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-2 annet ledd.

Kapittel 1. Virkeområde og formål

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir anestesisykepleierutdanning, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1-2 og § 3-1.

Forskriften skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at kandidatene som uteksamineres, har en felles sluttkompetanse, uavhengig av utdanningsinstitusjon.

§ 2. Formål med utdanningen

Anestesisykepleierutdanningen bygger på bachelorutdanning i sykepleie eller tilsvarende og norsk autorisasjon som sykepleier. Fullført anestesisykepleierutdanning på 120 studiepoeng gir mastergrad i anestesisykepleie og kvalifiserer for arbeid som anestesisykepleier. Kandidater som avslutter utdanningen etter 90 studiepoeng, har fullført videreutdanning i anestesisykepleie og kvalifiserer til arbeid som anestesisykepleier.

Utdanningen skal sikre kvaliteten på anestesisykepleien som ytes til pasienter i alle aldre på ulike helsetjenestenivåer både i og utenfor sykehus. Utdanningen skal gjennomføres i tråd med nasjonale og internasjonale anestesistandarder.

Utdanningen legger vekt på utøvelse av anestesisykepleie og anesthesiologisk virksomhet, hvor anestesisykepleier selvstendig skal kunne gjennomføre anestesi til funksjonsfriske pasienter (ASA I og II), og i samarbeid med anestesilege og andre profesjoner til mer komplekse pasienter og inngrep. Utdanningen skal gi kandidaten kompetanse i preanestetiske vurderinger, planlegging, tilrettelegging og gjennomføring av generell anestesi, regional anestesi og ikke-våken sedasjon samt observasjon med anestesiberedskap i postoperativ overvåkning. Videre skal utdanningen gi kompetanse i ivaretagelse av akutt og kritisk syke pasienter i sykehus, og i ulike kontekster som for eksempel smertebehandling, prehospitalt arbeid, transportmedisin, ved katastrofer og i beredskapssituasjoner og i tverrfaglige team.

Utdanningen skal gi teoretisk, praktisk og forskningsbasert kunnskap innen anestesisykepleie i tråd med samfunnets krav. Kandidaten skal gjennom utdanningen bli selvstendig ved å utvikle situasjonsbevissthet, observasjons-, vurderings- og beslutningskompetanse, samt evne til å håndtere planlagte, komplekse og uforutsigbare pasientsituasjoner.

Masterutdanningen skal gi kompetanse i vitenskapelige metoder og anvendelse av alle trinn i forskningsprosessen. Gjennomføring av masterutdanningen skal gi kompetanse i forsknings-, utviklings- og kvalitetsforbedrende arbeid innenfor helsefaglig arbeid generelt, og i klinisk pasientarbeid med pasienten som skal ha anestesi spesielt.

Utdanningen skal legge grunnlag for livslang læring og motivere kandidaten til å tilegne seg ny kompetanse gjennom hele arbeidskarrieren.

§ 3. Kompetanseområder

Anestesisykepleierutdanningen skal gi læringsutbytte i tråd med kravene i kapittel 2 til 8 for utdanning på 120 studiepoeng og kapittel 2 til 7 for avsluttet utdanning etter 90 studiepoeng, under følgende kompetanseområder:

- Anestesisykepleie som profesjon
- Klinisk anesthesiutøvelse, observasjoner, vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse
- Digital kompetanse og avansert medisinsk teknologi
- Fagledelse, samhandling og kommunikasjon
- Pasientsikkerhet og tjenesteforbedring
- Vitenskapsteori, forskning og anvendelse av vitenskapelige metoder
- Gjennomføring av et avgrenset vitenskapelig arbeid

Kapittel 2. Læringsutbytte for kompetanseområdet anestesisykepleie som profesjon

§ 4. Anestesisykepleie som profesjon – Kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om anestesisykepleiens profesjonelle identitetsdannelse, egenart, fagområdets historie og tradisjon
- b. har inngående kunnskap om anestesisykepleierens funksjons- og ansvarsområder i tråd med nasjonale og internasjonale anestesistandarder¹
- c. har inngående kunnskap om profesjonens etiske retningslinjer, lover og forskrifter, inkludert krav til dokumentasjon av anestesi

§ 5. Anestesisykepleie som profesjon – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan analysere anestesisykepleierens kompetanseområde og selvstendig anvende relevant kunnskap innenfor fagområdet
- b. kan kritisk vurdere og anvende egen kompetanse og situasjonsforståelse for å yte omsorg, fremme helse og velvære for den enkelte pasient
- c. kan analysere kliniske problemstillinger i lys av profesjonens etiske retningslinjer under praktisk utøvelse av faget
- d. kan anvende relevante verktøy for å dokumentere anestesiforløp og anestesisykepleien
- e. kan selvstendig bruke anerkjente pedagogiske prinsipper til å veilede og undervise

§ 6. Anestesisykepleie som profesjon – Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan analysere faglige problemstillinger og innta en aktiv rolle i diskusjon om utvikling av profesjonen og dens plass i helsetjenesten
- b. kan analysere og kritisk vurdere nasjonale og internasjonale retningslinjers betydning for faget, og sette det inn i en kontekst for anestesisykepleierens rolle i helsetjenesten
- c. kan analysere og ta selvstendig stilling i etiske dilemmaer og kommunisere disse ut i faglige diskusjoner
- d. kan anvende sin forståelse om økonomiske og organisatoriske rammer for å sikre forsvarlig pasientbehandling
- e. kan kommunisere og fremme anestesisykepleierens avanserte kliniske rolle i helsepolitiske og profesjonelle sammenhenger

Kapittel 3. Læringsutbytte for kompetanseområdet klinisk anestesiutøvelse, observasjoner, vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse

§ 7. Klinisk anestesiutøvelse, observasjoner, vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse – Kunnskap

Kandidaten

- a. har avansert kunnskap om opplevelser, reaksjoner og mestringsstrategier hos pasienter og pårørende
- b. har inngående kunnskap om pasientmedvirkning og pasienterfaringer innen anestesisykepleie
- c. har avansert kunnskap om ikke-tekniske ferdigheter
- d. har avansert kunnskap i fysiologi og patofysiologi
- e. har avansert kunnskap i anestesiologi
- f. har spesialisert kunnskap i farmakologi og legemidler som brukes ved anestesi
- g. har spesialisert kunnskap om sikring av pasientens luftveier og ventilasjon
- h. har spesialisert kunnskap om vasoaktivbehandling, væskebehandling og transfusjoner
- i. har spesialisert kunnskap om intravaskulær og intraossøs tilgang
- j. har spesialisert kunnskap om regionale og sentrale blokader
- k. har inngående kunnskap om akuttmedisinske og intensivmedisinske tilstander
- l. har inngående kunnskap om kirurgiske metoder og leiring av pasient under anestesi
- m. har inngående kunnskap om relevant mikrobiologi, infeksjonssykdommer, antibiotikabehandling og resistensutvikling nasjonalt og globalt
- n. har inngående kunnskap om smittevern og infeksjonsforebyggende tiltak
- o. har bred kunnskap om anestesisykepleierens rolle ved beredskap- og krisehåndtering ved større ulykker, terror og i krigs- og katastrofeområder

§ 8. Klinisk anestesiutøvelse, observasjoner, vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan analysere og forholde seg kritisk til kunnskap om kommunikasjon og mestringsstrategi for å ivareta pasient og pårørende
- b. kan gjennomføre preanestetisk vurdering, forberede og gjennomføre ulike anestesimetoder som generell anestesi, regional-, lokal anestesi og sedasjon
- c. kan selvstendig observere, monitorere, klinisk vurdere pasientens tilstand og utføre nødvendige tiltak i gjennomføring av anestesi og i situasjoner der anestesisykepleier er involvert
- d. kan håndtere virkning og bivirkninger av anestesi-medikamenter og relevante tilleggsmedikamenter
- e. kan analysere og vurdere pasientens situasjon for å forebygge og behandle smerte, ubehag og kvalme
- f. kan identifisere risiko for komplikasjoner, forebygge og iverksette nødvendige tiltak under utøvelse av anestesi
- g. kan selvstendig vurdere pasientens bevissthet og sikre adekvat ventilasjon og sirkulasjon ved gjennomføring av anestesi
- h. har avanserte tekniske ferdigheter i å opprettholde frie luftveier og ventilasjon ved bruk av maske/bag, supraglottiske hjelpemidler, og tracheal intubasjon hos barn og voksne, samt anvende hjelpemidler ved vanskelige luftveier
- i. har avanserte tekniske ferdigheter i å etablere intravaskulær og intraossøs tilgang, inklusiv ultralydveiledet tilgang

- j. kan ivareta pasienters vitale funksjoner i akutte situasjoner i og utenfor sykehus
- k. kan anvende relevante kunnskaper og aktuelle retningslinjer for å forebygge infeksjoner og smitte

§ 9. Klinisk anesthesiutøvelse, observasjoner, vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse – Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan selvstendig mestre gjennomføring av generell anestesi på ellers funksjonsfriske pasienter, og i samarbeid med anestesilege gjennomføre anestesi til pasienter med mer komplekse sykdomstilstander og tilrettelegge for behandling og kirurgi
- b. kan selvstendig mestre administrering og vedlikehold av regional og lokal anestesi samt sedasjon, og tilrettelegge for behandling og kirurgi
- c. har utviklet situasjonsbevissthet og evne til å kunne prioritere, og eventuelt omprioritere relevante tiltak for å være i forkant og forutse og forebygge komplikasjoner
- d. kan prioritere hensiktsmessig i akuttsituasjoner og handle raskt og forsvarlig, slik at pasientens livsviktige funksjoner opprettholdes eller gjenopprettes
- e. kan analysere og kritisk vurdere samspillet mellom fagets historiske tradisjoner, samfunnets behov og helsetjenestens utvikling, og har utviklet en identitet som anestesisykepleier

Kapittel 4. Læringsutbytte for kompetanseområdet digital kompetanse og avansert medisinsk teknologi

§ 10. Digital kompetanse og avansert medisinsk teknologi – Kunnskap

Kandidaten

- a. har bred kunnskap om lover og forskrifter knyttet til bruk av medisinsk utstyr og digitale verktøy
- b. har spesialisert kunnskap om funksjon, kontroll, anvendelse og vedlikehold av avansert medisinsk teknisk utstyr innenfor anestesi- og akuttmedisin for å kunne håndtere avvik og ivareta pasientsikkerhet

§ 11. Digital kompetanse og avansert medisinsk teknologi – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan selvstendig forberede, kontrollere og anvende anesthesiapparatutstyr, monitorer og relevant medisinsk utstyr og digitale verktøy
- b. kan analysere, forstå og tolke digitale parameter opp mot kliniske funn
- c. kan håndtere pasienters og pårørendes behov i et komplekst høyteknologisk miljø

§ 12. Digital kompetanse og avansert medisinsk teknologi – Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan selvstendig vurdere behov for og anvendelse av medisinsk teknisk utstyr og digital teknologi til den enkelte pasient, samt forstå og forholde seg kritisk til muligheter og begrensninger
- b. kan identifisere og vurdere behov for utvikling og bruk av ny teknologi ut fra ulike aspekter som tjenesteutvikling, innovasjon og informasjonssikkerhet

Kapittel 5. Læringsutbytte for kompetanseområdet faglig ledelse, samhandling og kommunikasjon i team

§ 13. Faglig ledelse, samhandling og kommunikasjon i team – Kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om samhandlings- og kommunikasjonsverktøy
- b. har avansert kunnskap om kommunikasjon og samhandling på individ-, gruppe- og organisasjonsnivå
- c. har inngående kunnskap om betydningen av fagspesifikt og tverrfaglig samarbeid og kommunikasjon, samt ledelse av eget fag
- d. har inngående kunnskap om fysisk og psykososialt arbeidsmiljø, stressreaksjoner og mestringsstrategier, og hvordan arbeidsbelastninger kan forebygges og reduseres

§ 14. Faglig ledelse, samhandling og kommunikasjon i team – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan anvende samhandlings- og kommunikasjonsverktøy for å ivareta god pasientbehandling
- b. kan identifisere og vurdere fagspesifikke og overlappende funksjoner for å fremme god samhandling mellom profesjonene

§ 15. Faglig ledelse, samhandling og kommunikasjon i tverrfaglige team – Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan vurdere og erkjenne eget kompetansenivå og konsultere relevant personell ved behov
- b. kan anerkjenne og respektere kompetansen til andre team-medlemmer

Kapittel 6. Læringsutbytte for kompetanseområde pasientsikkerhet og tjenesteforbedring

§ 16. Pasientsikkerhet og tjenesteforbedring – Kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om pasientsikkerhetsteori, kvalitets- og forbedringsmetodikk, og innovasjon innenfor anestesisykepleie
- b. har inngående kunnskap om pasientsikkerhetskultur og arbeidsmiljø

§ 17. Pasientsikkerhet og tjenesteforbedring – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan bruke relevant pasientsikkerhetsteori og forbedringsmetoder i klinisk praksis for å opprettholde anestesisykepleie av høy kvalitet
- b. kan analysere og forholde seg kritisk til utvikling, nytenkning og innovasjon
- c. kan analysere uønskede hendelser og bidra til systematisk læring

§ 18. Pasientsikkerhet og tjenesteforbedring – Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan bidra til tjenesteforbedring god pasientsikkerhetskultur og et godt arbeidsmiljø for å ivareta pasient, pårørende og kollegaer ved uønskede hendelser
- b. kan anvende og formidle fagkunnskap, relevant bruk av pasientsikkerhetsteori og forbedringsmetodikk for å forebygge pasientskader faglig forsvarlig utøvelse av anestesisykepleie

Kapittel 7. Læringsutbytte for kompetanseområdet vitenskapsteori, forskning og vitenskapelige metoder

§ 20. Vitenskapsteori, forskning og vitenskapelige metoder – Kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om vitenskapsfilosofi, vitenskapsteori, vitenskapelige metoder og forskningsetikk
- b. har inngående kunnskap om ulike trinn i forskningsprosessen
- c. har inngående kunnskap om kunnskapsbasert praksis, forskning og fagutvikling innen anestesisykepleie

§ 21. Vitenskapsteori, forskning og vitenskapelige metoder – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer
- b. kan bruke eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor fagområdet og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning
- c. kan forholde seg analytisk og kritisk til forskningskunnskap, brukerkunnskap og erfaringskunnskap for å medvirke til utvikling av tjenesten

§ 22. Vitenskapsteori, forskning og vitenskapelige metoder – Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan analysere ulike forskningsresultater og vurdere implikasjoner for praksis
- b. kan analysere relevante forskningsetiske problemstillinger innen anestesisykepleie
- c. kan planlegge et avgrenset forsknings- og utviklingsprosjekt under veiledning, i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- d. kan formidle eget fag og forskning i møte med pasient og pårørende, samarbeidspartnere og befolkningen generelt

Kapittel 8. Læringsutbytte for kompetanseområdet gjennomføring av et avgrenset vitenskapelig arbeid

§ 23. Gjennomføring av et avgrenset vitenskapelig arbeid - Kunnskap

Kandidaten

- a. har spesialisert innsikt i et avgrenset område relevant for utøvelse av anestesisykepleie
- b. har spesialisert kunnskap om relevant vitenskapelig teori og metode, forskningsprosessen og analysemetoder

§ 24. Gjennomføring av et avgrenset vitenskapelig arbeid - Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan analysere og anvende teori og metoder til å strukturere og formulere faglige og teoretiske problemstillinger innen anestesisykepleie
- b. kan gjennomføre og formidle et selvstendig, avgrenset fag- eller forskningsprosjekt under veiledning ved å anvende relevante vitenskapelige metoder i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

§ 25. Gjennomføring av et avgrenset vitenskapelig arbeid - Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan kritisk analysere og reflektere over forholdet mellom de ulike stegene i forskningsprosessen
- b. kan analysere faglige problemstillinger og anvende relevante metoder for kunnskapsformidling
- c. kan anvende kunnskap og ferdigheter innen anestesisykepleie for å bidra til implementering av relevante forskningsresultater i klinisk praksis

Kapittel 9. Studiets oppbygning og praksisstudier

§ 26. Studiets oppbygning

Utdanningen skal være organisert fra det grunnleggende til det mer kompliserte og sammensatte. Den skal gi et tilstrekkelig naturvitenskapelig og anesthesiologisk kunnskapsgrunnlag for å sikre kandidatens sluttkompetanse. Sentrale områder i utdanningen skal være anestesisykepleierens handlingskompetanse, selvstendige funksjon og funksjon i tverrfaglige team.

Utdanningens organisering skal legge til rette for stadig veksling og integrasjon mellom teoretisk fordypning og kompetanseutvikling i det kliniske feltet. Gjennom hele studiet anvendes læringsformer der studenten integrerer forskningsbasert, erfaringsbasert og pasienterfaringsbasert kunnskap.

Det skal tilrettelegges for at kandidater kan avslutte utdanningen etter 90 studiepoeng.

§ 27. Praksisstudier

Praksisstudier skal legge til rette for utvikling av funksjonsdyktighet og handlingskompetanse innen anestesisykepleie. Utdanningens organisering skal legge til rette for stadig veksling mellom teoretisk fordypning og kompetanseutvikling i det kliniske feltet. Praksisstudiene organiseres slik at studenten får erfaring med og utvikler kompetanse i anestesisykepleie ved alle hyppig forekommende sykdomstilstander, sentrale behandlingsformer og ulike pasientsituasjoner. Det skal legges til rette for praksisstudier gjennomgående i hele utdanningen.

Praksis skal organiseres slik at studenten kan oppnå de angitte læringsutbyttene. Som et minimum kreves at kandidatene får erfaring med anestesi ved ulike kirurgiske metoder som større bløtdels-, ortopedisk-, obstetrisk-, øre-nese-hals-kirurgi og anestesi ved ulike undersøkelser og behandlinger. Studenten skal også få erfaring med anestesi til barn og akutt kirurgi, samt håndtering av kritisk syke pasienter i og utenfor sykehus. Det bør legges til rette for at studentene får erfaring fra anesthesiavdelinger av ulik størrelse og type.

Praksisstudier utgjør minimum 30 uker med minst 30 timer per uke i direkte pasientnært arbeid. Simulering kommer i tillegg til praksisstudiene og utgjør minimum fem dager per semester. Dette er for å sikre at læringsutbytter oppnås, særlig for å opparbeide erfaring og kompetanse innenfor komplekse, livstruende og sjelden forekommende situasjoner.

Ved utvelgning av praksistilbydere skal utdanningsinstitusjonene forsikre seg om at det tilbys relevante læresituasjoner, kunnskapsbaserte tjenester og kompetente veiledere. Utdanningsinstitusjonen har ansvar for å følge opp studentene hos praksistilbyder, skal være oppdatert i praksistilbyders problemstillinger og bistå i pedagogiske spørsmål inkludert planlegging av læringsaktiviteter, veiledningsmetodikk og evaluering. Praksistilbyderen har ansvar for den daglige organiseringen av studentenes praksisstudier og den daglige veiledningen av studentene, og skal sørge for at praksisveileder er av samme profesjon og fortrinnsvis på masternivå. Praksisveileder bør som hovedregel ha formell

veiledningskompetanse. Veiledning kan ivaretas av veilederteam bestående av fagpersoner fra utdanningsinstitusjonen og praksistilbyder.

Utdanningsinstitusjonene skal inngå samarbeidsavtaler med praksistilbyderen. Avtalene skal regulere ansvar, roller, kapasitet på praksisplasser, kompetanse og samarbeidsarenaer på alle relevante nivå, og kan også regulere forsknings-, utviklings- og innovasjonssamarbeid.

Kapittel 10. Ikrafttredelse og overgangsordninger

§ 28. Ikrafttredelse og overgangsordninger

Forskriften trer i kraft 1. juli 2021. Institusjoner som tilbyr anesthesisykepleierutdanning kan selv velge om de vil følge denne forskriften fra høsten 2022. Fra 2023 skal alle institusjoner som tilbyr anesthesisykepleierutdanning følge forskriften.

Studenter som følger tidligere rammeplan, har rett til å avlegge eksamen etter denne inntil 1.juli 2025. Fra dette tidspunktet oppheves forskrift 1.desember 2005 nr. 1388 til rammeplan for videreutdanning i anesthesisykepleie.

Universiteter og høyskoler som tilbyr utdanningen, kan likevel tilby eksamen etter nevnte rammeplan inntil 31.12.2027.